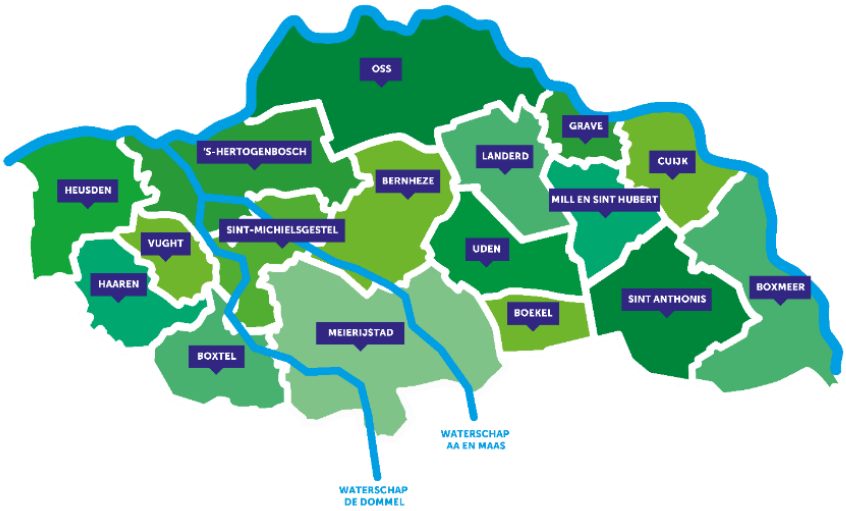
Concept-Jaarplan 2020

Regio Noordoost Brabant

Regio Noordoost Brabant

Status/planning jaarplan 2020 Regio Noordoost Brabant	
14 februari 2019	Bespreken concept-jaarplan in Dagelijks Bestuur Regio Noordoost Brabant
14 maart 2019	Bespreken in portefeuillehoudersoverleggen op Bestuurlijke Regiodag
11 april 2019	Vaststellen concept-jaarplan in Bestuurlijke Regiegroep
11 april-juni 2019	**Voorleggen aan gemeenteraden voor zienswijzen**
19 juni 2019	Bespreken eventueel ingekomen zienswijzen in Dagelijks Bestuur
4 juli 2019	Vaststellen jaarplan in Bestuurlijke Regiegroep

Voorwoord

Voor u ligt het jaarplan 2020 van Regio Noordoost Brabant. Hierin staat hoe de gemeenten en waterschappen in de regio Noordoost-Brabant in 2020 willen samenwerken aan de bovenlokale maatschappelijke en economische opgaven voor deze regio.

Voor Regio Noordoost Brabant is 2020 het laatste jaar van het huidige bestuursconvenant. Daarom werken we in 2019 aan een nieuwe strategische agenda voor de periode 2020-2028. Dat doen we in een interactief proces met raadsleden, collegeleden en ambtenaren. Ook gaan we hiervoor in gesprek met ondernemers, vertegenwoordigers van het onderwijs en burgers. Daarnaast kijken we opnieuw naar de samenwerkingsafspraken in het bestuursconvenant.

Begin 2020 nemen de gemeenteraden een besluit over het vervolg van de regionale samenwerking. In de eerste helft van 2020 kunnen de gemeenten en waterschappen de financiële effecten van de regionale samenwerking na 2020 meenemen in hun kadernota's. Voor dit moment is het belangrijk dat we kunnen constateren dat het jaarplan 2020 binnen de afgesproken beleids- en financiële kaders blijft.

Binnen Regio Noordoost Brabant draait het om gezamenlijk eigenaarschap. Gemeenten en waterschappen zijn samen verantwoordelijk voor de opgaven in de regio en voor de uitvoering door bestuurlijke en ambtelijke inzet. De doelen en activiteiten voor 2020, die we in dit jaarplan beschrijven, vormen een goede basis om daar samen de schouders onder te zetten!

Jack Mikkers,
voorzitter Regio Noordoost Brabant

René Peerenboom,
manager Regio Noordoost Brabant

N.B. Waar we spreken over gemeenteraden, bedoelen we ook de algemene besturen van de waterschappen. En waar we spreken over colleges van burgemeester en wethouders, bedoelen we ook de dagelijkse besturen van de waterschappen.

Maasheggengebied

Samenvatting

Uitgangspunten Jaarplan Regio Noordoost Brabant

- Geen gecombineerde jaarplannen: de gecombineerde jaarplannen en jaarverslagen met AgriFood Capital BV en AgriFood Capital Werkt! hebben in het verleden mede geleid tot de bestaande onduidelijkheid. Dit is dus een jaarplan van alleen Regio Noordoost Brabant.
- Op hoofdlijnen: de verdieping van het jaarplan vindt plaats in de tweede helft van 2019, met aparte werkplannen.
- Geen beleidswijzigingen: een voortzetting van het huidige beleid. 2020 is laatste jaar van huidige strategische agenda.
- Binnen financiële kaders: we vragen geen extra bijdrage. Wel is er voor de Transitie van de Landbouw een ruimer budget gevraagd (totaal € 220.000 extra). Deze afweging gaan we later maken.

Belangrijkste opgaven voor 2020:

- **Economie**
  - Het verder optimaliseren van de samenwerking bij verzoeken om ruimte op bedrijventerreinen via het 1-loket.
  - Een evaluatie van de regionale detailhandelsvisie. Dit moet ons helpen om ook op dat terrein de planvoorraad op orde te hebben.
  - We zetten voor Voeding & Gezondheid in op het gebruiken, versterken en verbinden van bestaande initiatieven in de regio. In eerste instantie richten we ons op een beperkt aantal relevante doelgroepen, zoals jeugd, midden- en kleinbedrijf en horeca.
  - Net als in voorgaande jaren stelt Regio Noordoost Brabant samen met Provincie Noord-Brabant middelen beschikbaar om MKB'ers te ondersteunen bij samenwerking aan innovatieprojecten.
  - Met een actieve rol van Regio Noordoost Brabant in het LOF het vergroten van de kansen voor ondernemers uit de regio om gebruik te maken van het fonds.

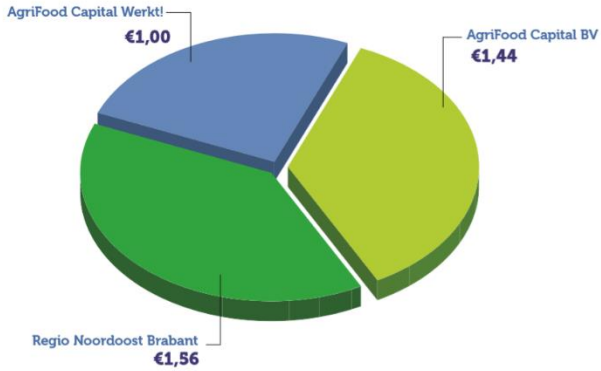
- **Duurzame Leefomgeving**
  - Het bijdragen aan de ontwikkeling en praktijktoepassingen van nieuwe initiatieven op het vlak van emissiearme huisvestingssystemen en duurzame mestbewerking.
  - Het verder ontwikkelen van AgroProeftuin de Peel als dé regionale proeftuin. Ons doel is de ontwikkeling van een circulair voorbeeldgebied voor de duurzame primaire voedsel- en biomassaproductie van de toekomst, dat zowel provinciaal als (inter)nationaal onderscheidend is.
  - De sanering van de intensieve varkenshouderij inclusief innovatieprogramma. We proberen de landelijke warme saneringsregeling maximaal te benutten om gelden naar de regio te halen voor sanering en innovatie.
  - Voor Klimaat richten we ons vooral op concrete projecten in de bebouwde en onbebouwde omgeving. Hitte(stress) is een belangrijk aandachtspunt.
  - Voor Energie gaan we gezamenlijk de Regionale Energie Strategie uitwerken.

- **Ruimte & Mobiliteit**
  - De afgesproken gebiedsgerichte opgaven ondersteunen.
  - Uitvoering geven aan de regionale Omgevingskoers Noordoost-Brabant.
  - Anticiperen op de gemeentelijke, nationale en provinciale omgevingsvisies.
  - Integrale samenwerking met de provincie versterken op de regionale ontwikkeldagen, met een frequentie van twee keer per jaar.

- **Samenwerking**
  - In de eerste helft van 2020 nemen de gemeenteraden een besluit over de nieuwe strategische agenda en de bijbehorende samenwerkingsafspraken in een bestuursconvenant. Daarna zal de uitwerking verder worden opgepakt om te zorgen voor continuïteit vanaf 1-1-2021.
  - De samenwerking met andere partijen en organisaties wordt steeds belangrijker. Ook willen we de samenwerking met de provincie Noord-Brabant intensiveren.
  - Voor succesvolle beïnvloeding is het nodig om de lobbyonderwerpen goed in kaart te brengen en te concretiseren hoe de lobby wordt ingezet.
  - Net als in de voorgaande jaren spelen we actief in op kansen om (project)subsidies naar de regio te halen.
  - Vanwege deze veranderingen én de onduidelijkheid over met name de verschillen en rollen van deze organisaties binnen de samenwerking, wordt de communicatie in 2019 aangepast, zodat deze helder, eenduidig en consistent is.

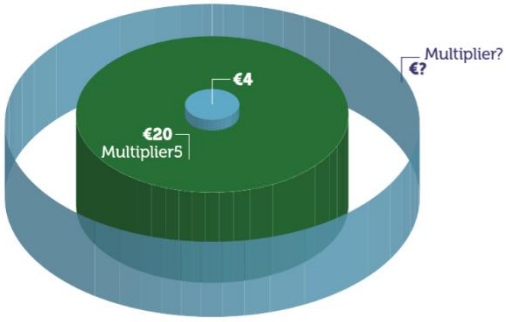
Begroting 2020

- Regio Noordoost Brabant is verantwoordelijk voor het beheer van het Regiofonds, totaal € 2,7 miljoen. Deze wordt vervolgens verdeeld over de organisaties AgriFood Capital (volgens het convenant: € 1.006.000,-), AgriFood Capital Werkt! (€ 1 euro per inwoner, totaal € 611.099) en Regio Noordoost Brabant (het restant: € 1.086.156). Als we de bijdrage per inwoner aan het Regiofonds verdelen over de organisaties, krijgen we de afbeelding hiernaast.

- Deze begroting voldoet met maximaal 20% organisatiekosten ruim aan de afspraak in het bestuursconvenant.

- Op basis van de nu bekende informatie is de multiplier voor de bijdrage aan het Regiofonds 5. Dat betekent dat voor elke € 4 per inwoner er voor € 20 euro kan worden besteed. De multiplier is nog veel groter, maar we hebben geen inzicht wat bijv. de investeringen zijn die ondernemers en onderwijs voor hun rekening nemen. Zie afbeelding hiernaast.

Inhoud

Voorwoord 2
Samenvatting 3
1. Uitgangspunten jaarplan 6
2. Programma Economie 8
2.1. Aantrekkelijk vestigingsklimaat 8
2.2. Prioritaire opgave Voeding & Gezondheid 8
2.3. Innovatie midden- en kleinbedrijf 9
2.4. Leisure Ontwikkel Fonds 9
3. Programma Duurzame Leefomgeving 11
3.1. Prioritaire opgave: Transitie Landbouw 11
3.2. Prioritaire opgave: Klimaat & Energie 13
3.3. Gebiedsopgaven 14
4. Programma Ruimte & Mobiliteit 15
4.1. Integrale opgaven 15
4.2. Regionale mobiliteitsopgaven 15
4.3. Gebiedsgerichte opgaven 15
5. Samenwerking 17
5.1. Bestuurlijke samenwerking 17
5.2. Nationale samenwerking 17
5.3. Internationale samenwerking 18
6. Communicatie en organisatie 19
6.1. Communicatie 19
6.2. Financieel beheer, personeel en huisvesting 19
7. Begroting 2020 21
7.1. Inkomsten 21
7.2. Uitgaven 22
7.3. Begroting 23
Bijlage 1. Strategisch programma en samenwerking 24
Bijlage 2. Europese projecten 26
Bijlage 3. Regiofonds 27
Bijlage 4. AgriFood Capital BV 29
Bijlage 5. AgriFood Capital Werkt! 30

1. Uitgangspunten jaarplan

Geen gecombineerde jaarplannen
De afgelopen maanden hebben de regiomanager en medewerkers van Regio Noordoost Brabant gesproken met de afzonderlijke gemeenteraden. Het ging in deze gesprekken vooral over het functioneren van de samenwerking en de communicatie. Uit deze gesprekken bleek onder andere dat er een onduidelijk beeld bestaat over de regionale samenwerking in Noordoost-Brabant. Het volgende is niet altijd helder:

- Wie waarover gaat.
- Hoe de samenwerkingsverbanden bijdragen aan specifieke resultaten.
- Wat daarbij de toegevoegde waarde is voor de regio en/of voor de individuele gemeenten.

Dit alles vraagt om een heldere positionering en profilering van de verschillende samenwerkingsverbanden in Noordoost-Brabant (zie afbeelding hiernaast):

- AgriFood Capital.
- AgriFood Capital Werkt!
- Ondernemerslift+.
- Regio Noordoost Brabant.

Communicatie speelt hierbij een belangrijke rol. Deze wordt de komende tijd dan ook aangepast.

De gecombineerde jaarplannen en jaarverslagen van Regio Noordoost Brabant met AgriFood Capital BV en AgriFood Capital Werkt! hebben in het verleden mede geleid tot de bestaande onduidelijkheid. Daarom vindt u de jaarplannen (met begrotingen) van deze organisaties niet terug in dit jaarplan. Deze organisaties hebben eigen verantwoordelijkheden en een eigen bestuur, en voortaan dus ook eigen jaarplannen en jaarverslagen. Deze verbeterslag moet leiden tot meer duidelijkheid.

Op hoofdlijnen
Net als vorig jaar is het jaarplan op hoofdlijnen. De verdieping van het jaarplan vindt plaats in de tweede helft van 2019, met aparte werkplannen voor de programma's en de geprioriteerde opgaven. De betreffende portefeuillehoudersoverleggen stellen de werkplannen vast. De raden ontvangen de werkplannen ter informatie.

Geen beleidswijzigingen
Dit jaarplan is gebaseerd op de strategische agenda 2014-2020. In deze agenda is Regio Noordoost Brabant vooral verantwoordelijk voor het realiseren van de overheidsagenda: de pijler 'Veerkrachtige Leefomgeving' (zie bijlage 1). Hiervoor heeft een tussentijdse evaluatie plaatsgevonden (de 'MidTerm Review'). Op basis hiervan hebben we in 2017 focus aangebracht in de programma's Economie, Duurzame Leefomgeving en Ruimte & Mobiliteit. Dit hebben we gedaan door de volgende opgaven prioriteit te geven:

- Transitie Landbouw.
- Klimaat & Energie.
- Voeding & Gezondheid.

Binnen financiële kaders
Het jaarplan 2020 blijft binnen de vastgestelde financiële kaders. We vragen aan geen extra bijdrage.

Financiële wens
Wel is er een wens voor een hoger budget vanuit de prioritaire opgave Transitie Landbouw (totaal € 220.000 extra). Hiervoor kunnen we binnen de begroting begrotingswijzigingen doorvoeren. Andere mogelijkheden zijn cofinanciering en het realiseren van lagere uitgaven in 2019. Verder is een hogere bijdrage vanuit Agrifood Capital mogelijk. Als we geen oplossing vinden, kunnen de portefeuillehouders ervoor kiezen om ambities naar beneden bij te stellen of een extra bijdrage van de betrokken gemeenten en waterschappen te vragen. Daarom stellen we voor om de hoofdlijnen van deze begroting leidend te laten zijn.

Ten opzichte van voorgaande jaren wordt het jaarrekeningresultaat van het vorige jaar niet meer opgenomen in de begroting. Deze hoort hier ook niet in te worden opgenomen. We doen de Bestuurlijke Regiegroep een apart voorstel voor hoe we dit resultaat besteden (bij een overschot) of opvangen (bij een tekort). Daarvoor vragen we eerst advies aan de portefeuillehoudersoverleggen.

Ambtelijke ontmoetingsmiddag 2018

2. Programma Economie

2.1. Aantrekkelijk vestigingsklimaat

Regio Noordoost Brabant streeft naar een aantrekkelijk vestigingsklimaat. Dit moet de basis zijn voor sterke bedrijvigheid en het behoud van werkgelegenheid in de regio. Hiervoor faciliteren we economische groei (kwantitatief en kwalitatief) en stimuleren we innovatie. Enkele voorbeelden:

- In de regio zijn afspraken gemaakt over de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen. Dankzij het regionale 1-loket voor ruimtevragers kunnen we een goede match maken tussen vraag en aanbod op het gebied van werklocaties.
- Het complete aanbod van bedrijventerreinen in Noordoost-Brabant wordt via een speciale website toegankelijk gemaakt voor elk geïnteresseerd bedrijf.
- Bij de afspraken over werklocaties krijgt de energietransitie een belangrijke rol. We leggen verbindingen met de Regionale Energie Strategie (RES): welke rol vervullen werklocaties in deze energietransitie en hoe krijgt de circulaire economie vorm?
- Arbeidsmarkt en economie werken nauw samen. Het arbeidsmarktprogramma dat in 2019 tot stand komt, vormt hiervoor een goede (vernieuwde) basis.
- Door de samenwerking met het Holland Expat Center South leggen we de rode loper uit voor de expats in onze regio.
- Met de Reshoring Tool hebben we een instrument voor ondernemers uit onze regio die overwegen om hun bedrijfsactiviteiten weer terug te halen naar Nederland.

Opgaven voor 2020

In 2020 werken we aan:

- Het verder optimaliseren van de samenwerking bij verzoeken om ruimte op bedrijventerreinen via het 1-loket.
- Uitvoering geven aan gezamenlijke doelen voor economie- en arbeidsmarktprogramma.
- Een evaluatie van de regionale detailhandelsvisie. Dit moet ons helpen om ook op dat terrein de planvoorraad op orde te hebben.
- Nieuwe initiatieven blijven onderdeel uitmaken van regionale afstemming. De huisvesting van arbeidsmigranten is zo'n opgave die integraal vanuit de regio inmiddels is opgepakt. Hiervoor zijn ook bestuurlijke trekkers benoemd.

2.2. Prioritaire opgave Voeding & Gezondheid

De wereldwijde stijgende vraag naar voedsel vraagt om slimme en vooral duurzame oplossingen. Door vergrijzing, ziekten en de stijgende zorgkosten neemt bijvoorbeeld de vraag naar 'gespecialiseerde voeding op maat' toe. Ook gezondheidsvraagstukken die gerelateerd zijn aan voeding, zoals obesitas en diabetes type 2, zijn aanleiding om deze opgave op de agenda te zetten. Vanuit onze publieke rol én in samenwerking met de onderwijs en ondernemers geven we hier invulling aan. AgriFood Capital BV ondersteunt deze initiatieven voor een deel. In een regio die zich duidelijk onderscheidt op het gebied van voedsel, voedselproductie en food-bedrijven is Voeding & Gezondheid een logisch en relevant thema.

Opgaven voor 2020

We zetten in op het gebruiken, versterken en verbinden van bestaande initiatieven in de regio. Vanuit Regio Noordoost Brabant richten we ons, als overheden, in eerste instantie op een beperkt aantal relevante doelgroepen, zoals jeugd, midden- en kleinbedrijf en horeca.

2.3. Innovatie midden- en kleinbedrijf

Regio Noordoost Brabant blijft werken aan het verder uitdragen van innovatie binnen het Midden – en Kleinbedrijf (MKB). Dat doen we via de verschillende podia in de regio, zoals nieuwsbrief, website en social media. We ondersteunen hen vanuit het regiobudget voor cofinanciering van de MKB-innovatieregeling (subsidieregeling Economie & Innovatie, voorheen REAP). Hierbij gaat het om zowel het brede publiek en ondernemers, als om de politiek, financiers en innovatie ondersteunende netwerken zoals OndernemersLift+, Brabantse OntwikkelingsMaatschappij (BOM). Presentaties van innovatieve projecten kunnen tot meer kennis leiden over innovatie binnen het MKB. Toehoorders krijgen meer informatie over de mogelijkheden voor ondersteuning en daarmee het gebruik ervan. Zo creëren we een grotere betrokkenheid.

Hierbij werken we zoveel mogelijk samen met ondersteuningsprogramma's voor ondernemers, zoals OndernemersLift+. Daarnaast blijven we samen met andere partners in het innovatie-ecosysteem actief zoeken naar aanvullende middelen (zoals subsidies, leningen, investeringen en deelnemingen). Dit is nodig om MKB'ers ook op langere termijn te kunnen ondersteunen in hun financieringsbehoefte. Met de MKB-innovatieregeling versterken we in samenwerking met de provincie het agrifoodcluster in Noordoost-Brabant. Voor ondersteuning vanuit de MKB-innovatieregeling moeten projecten bijdragen aan de prioritaire thema's Transitie Landbouw, Klimaat & Energie en Voeding & Gezondheid.

Concreet verlenen we per aanvrager een subsidie van maximaal € 50.000. Dit bedrag is bedoeld voor bijvoorbeeld het uitvoeren van marktonderzoek, het opzetten van consortia, het opstellen van businessplannen, het realiseren van prototypes et cetera. De projectaanvrager is zelf altijd verantwoordelijk voor minimaal 50% van de totale kosten.

Opgaven voor 2020

Net als in voorgaande jaren stellen Provincie Noord-Brabant en Regio Noordoost Brabant middelen beschikbaar om MKB'ers te ondersteunen bij samenwerking aan innovatieprojecten. Het beschikbare regiobudget voor de MKB-innovatieregeling is naar verwachting totaal € 460.000. Daarvan komt € 175.000 uit het regiofonds en € 285.000 van de Provincie Noord-Brabant.

2.4. Leisure Ontwikkel Fonds

De vrijetijdseconomie is de derde economische sector van Noord-Brabant. Er ligt een ambitieus provinciaal plan om meer mensen naar onze provincie te halen. Dat is goed voor de lokale economie en de werkgelegenheid. Regio Noordoost Brabant is partner in het Brabant Leisure Ontwikkel Fonds (LOF).

Het LOF helpt door leningen te verstrekken aan ondernemers met een innovatief, kwalitatief onderscheidend plan voor de Brabantse vrijetijdssector. Hiermee kunnen bijzondere bestemmingen, waar bezoekers de kracht en kwaliteit van Noord-Brabant kunnen beleven, verder worden ontwikkeld. Zo stimuleert het LOF de ontwikkeling van nieuw vrijetijdsaanbod in Noord-Brabant met als doel structureel meer bezoekers van verder weg naar de provincie te trekken. Meer bezoekers die langer blijven en meer besteden, betekent: meer inkomsten en groei van de werkgelegenheid. Dat

geldt voor de vrijetijdssector zelf, maar ook voor aanverwante sectoren.

In 2018 heeft het Oorlogsmuseum in Overloon (gemeente Boxmeer) een lening van circa € 150.000 ontvangen. Dit was de eerste toekenning vanuit het LOG en direct in onze regio. Een mooi succes. Het museum gebruikt dit geld voor de aanleg van een fietspad op hoogte door het museum (indoor-fietspas).

Opgaven voor 2020

Met een actieve rol van Regio Noordoost Brabant in het LOF het vergroten van de kansen voor ondernemers uit de regio om gebruik te maken van het fonds.

3. Programma Duurzame Leefomgeving

3.1. Prioritaire opgave: Transitie Landbouw

Cruciaal voor de toekomst van de regio is het behoud, de versteviging en de maatschappelijke acceptatie van de primaire landbouwsector. De regionale stip aan de horizon is een emissiearme veehouderij. Daarbij is het belangrijk dat alle betrokken partijen hun verantwoordelijkheid nemen. Daarvoor is meer nodig dan het aanscherpen van wet- en regelgeving. Dat heeft immers nog niet geleid tot het gewenste resultaat. We streven naar een primaire landbouwsector en (daarmee) een voedselsysteem die ecologisch, economisch en maatschappelijk vol te houden zijn. Zónder nadelige gevolgen voor de omgeving, met oog voor dierenwelzijn en een nieuw (economisch) perspectief (voor zowel wereldmarktproductie en ontwikkeling van niches).

Om dit te realiseren, is het belangrijk om de samenwerking tussen overheden, ondernemers, maatschappelijke organisaties en burgers te versterken. Deze rol speelt Regio Noordoost Brabant. Daarnaast is het ook van belang dat we op diverse vlakken innovaties initiëren, aanjagen, versnellen en realiseren. Hiervoor hebben we vijf deelprogramma's:

1. Emissiearme huisvestingssystemen.
2. Duurzame mestbewerking.
3. Ontwikkeling van proeftuinen (AgroProeftuin de Peel).
4. Aanpak vrijkomende agrarische bedrijven.
5. Veehouderij in relatie tot gezondheid van mens, dier en omgeving.

De afgelopen jaren zijn er door Regio Noordoost Brabant flinke stappen gezet in het creëren van draagvlak en in de samenwerking tussen regionale partners. Ook de samenwerking met de provincie, andere regio's, de Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie (ZLTO), de Brabants Milieu Federatie (BMF) en kennispartners (zoals de Hoge Agrarische School HAS) is verbeterd. De strategische koers is uitgezet en dat resulteerde de afgelopen jaren in de eerste concrete projecten en resultaten als onderdeel van de vijf deelprogramma's.

AgroProeftuin de Peel
AgroProeftuin de Peel is ontstaan op initiatief van de lokale overheden. Dankzij de ontwikkeling van uitvoeringsprojecten is steeds meer samenwerking met bedrijven en onderwijs ontstaan. Om te zorgen voor nog meer dynamiek en uitvoeringsprojecten, is het belangrijk dat we ondernemers en onderwijs meer betrekken en verantwoordelijk maken voor resultaten. De stuurgroep met overheidsbestuurders wordt daarom uitgebreid met leden vanuit het onderwijs en het bedrijfsleven. De uitvoering van de projecten binnen de AgroProeftuin worden aangestuurd door AgriFood Capital BV, zodat de kracht van overheid, onderwijs en ondernemers kan worden benut.

De financiële afspraken van de publiek-private samenwerking worden verder uitgewerkt. Bij de ontwikkeling van proeflocaties, zoals de 35 hectare aan de Middenpeelweg van AgroProeftuin de Peel, zijn de aankoop/pacht van overheidsgrond en de financiering van de onrendabele top bij vernieuwende technologie belangrijke aandachtspunten.

In de uitvoering heeft AgroProeftuin de Peel de volgende speerpunten:

- Duurzame primaire productie met de nadruk op innovatie van:
  - Transitie veehouderij (waaronder emissiearme huisvestingssystemen en duurzame mestbewerking).
  - Alternatieve eiwitproductie.
  - Biomassateelt en verwaarding.

- Bodemverbetering/verdrogingsbestrijding.
- Natuurontwikkeling (in verbinding met gezondheid en economie).
- Energie.

AgroProeftuin de Peel biedt initiatiefnemers ontwikkelmogelijkheden, een netwerk en hulp bij de zoektocht naar financiering. De regio kan op meerdere proeflocaties de vastgestelde randvoorwaarden in de praktijk uittesten, zoals:

- Minder tot zero emissie, het sluiten van kringlopen.
- Groen-blauwe inpassing zonder overlast.
- Gezonde leefomgeving voor mens en dier.

Het gaat bijvoorbeeld om het testen van vernieuwende stal- en mestverwerkingsconcepten. Maar ook om nieuwe vormen van productie en verwerking van landbouwgewassen. In het kader van bodemverbetering richt AgroProeftuin zich op het sluiten van de kringloop. Dit gebeurt door het benutten van organische (afval)reststromen voor lokale compostering. Samen met ondernemers en HAS Hogeschool zetten we in op een lokale compostketen. Deze moet voorkomen dat organisch materiaal het gebied verlaat. De compost wordt benut om de bodem te verbeteren. Naast compostering vinden er andere bodemproeven, monitoring en (waar mogelijk) opschaling plaats.

AgroProeftuin de Peel realiseert de komende jaren 30-54 hectare natuur. Daarvoor zijn we een natuurplan overeengekomen met het Groen Ontwikkelings Fonds (GOB). Daarnaast onderzoeken we de mogelijkheden voor extra landschaps- en/of natuurontwikkeling aan de randen van de Peel. Vanuit het onderdeel Klimaat & Energie (zie hierna) zetten we in 2020 ook in op de ontwikkeling van concrete projecten.

AgroProeftuin de Peel communiceert met ondernemers en omgeving. De doelen zijn het genereren van nieuwe projecten, maatschappelijke acceptatie en gebiedsactivering. Die proberen we te bereiken via een website, media-aandacht, sociale mediaberichten, bijeenkomsten en een ‘Tour de Peel’ voor ondernemers, inwoners en eventueel contactpersonen vanuit de provincie, het Rijk en de Europese Unie.

Opgaven voor 2020[1]

Regio Noordoost Brabant richt zich in 2020 vooral op het realiseren van concrete en zichtbare resultaten binnen de vijf bovengenoemde deelprogramma’s en op het grensvlak van de thema’s Transitie Landbouw en Duurzaamheid (klimaat, energie, landschap). Centraal daarbij staan:

- Het bijdragen aan de ontwikkeling en praktijktoepassingen van nieuwe initiatieven op het vlak van emissiearme huisvestingssystemen en duurzame mestbewerking.
- Het verder ontwikkelen van AgroProeftuin de Peel als dé regionale proeftuin. Ons doel is de ontwikkeling van een circulair voorbeeldgebied voor de duurzame primaire voedsel- en biomassaproductie van de toekomst, dat zowel provinciaal als (inter)nationaal onderscheidend is.
- Het verder intensiveren van de samenwerking met belangrijke partners als de provincie, andere regio’s, maatschappelijke organisaties, het bedrijfsleven en kennis- en onderwijsinstellingen. Deze samenwerking heeft ook als doel een krachtige lobby richting het Rijk en de Europese Unie. Deze lobby richt zich op een sterke positionering van de regio en extra financiële middelen en steun om doelen versneld te bereiken.

[1] *De begrote € 80.000 is onvoldoende om die geformuleerde ambitie te realiseren. Hiervoor is circa € 220.000 extra nodig. Aan de hand van de werkplannen kunnen begrotingswijzigingen worden doorgevoerd. Er zijn ook andere mogelijkheden, zoals cofinanciering, lagere uitgaven in 2019 of een hogere bijdrage vanuit Agrifood Capital mogelijk om dit verschil te overbruggen. Mocht blijken dat er geen oplossing wordt gevonden, kan door de portefeuillehouders gekozen worden om ambities bij te stellen of een extra bijdrage van betrokken deelnemers te vragen.*

Daarnaast liggen voor 2020 de accenten op:

- De sanering van de intensieve varkenshouderij inclusief innovatieprogramma. We proberen de landelijke warme saneringsregeling maximaal te benutten om gelden naar de regio te halen voor sanering en innovatie.
- Het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB).
- Het verder ontwikkelen van ondersteuningsnetwerken op gemeentelijk/(sub)regionaal niveau en onderlinge uitwisseling op dit vlak.

3.2. Prioritaire opgave: Klimaat & Energie

De gemeenten en waterschappen willen naar een klimaat robuuste regio in 2030. Daarvoor is een strategiedocument gemaakt en is in 2018 gestart met verschillende projecten die doorlopen in 2019 en 2020. Deze projecten hebben we in samenspraak met overheden, bedrijven en inwoners opgesteld. Het gaat om:

- Een verdieping van de klimaatstresstesten.
- Robuuste beekdallandschappen.
- Het versterken van klimaatbewustzijn.
- De ontwikkeling van groen-blauwe bedrijventerreinen.
- Aandacht voor de sponswerking van de bodem in het landelijk gebied .
- Koppeling met andere thema's (economie en landbouw, maar ook energie).
- Het opzetten van een samenwerkingsstructuur.

Voor het thema Energie moet de definitieve Regionale Energiestrategie (RES) begin 2020 een feit zijn. Daarna moet we samen de strategie verder uitwerken om de duurzame energiebronnen een fysieke plek in de regio te geven. De RES heeft een horizon van 2030, met een doorkijk naar 2050. Het is een instrument voor overheden om samen met maatschappelijke partners, bedrijfsleven en bewoners te komen tot:

- Gewogen keuzes voor de opwekking van duurzame elektriciteit.
- Warmtetransitie in de gebouwde omgeving (en de daarvoor benodigde opslag).
- Een energie-infrastructuur op regioniveau, waarmee de regio invulling geeft aan de afspraken uit het Nationaal Klimaatakkoord.

Opgaven voor 2020

- Wat betreft het thema Klimaat:
  - Richten we ons vooral op concrete projecten in de bebouwde en onbebouwde omgeving.
  - Hitte(stress) is een belangrijk aandachtspunt.
  - We blijven zoeken naar verbindingen met andere sectoren (economie, natuur, transitie landbouw et cetera).
- Wat betreft het thema Energie:
  - Gezamenlijke uitwerken van de Regionale Energie Strategie.
  - Vanwege de ruimtelijke consequenties van veel duurzame energiebronnen is een relatie met de omgevingsvisies erg belangrijk.
  - De energietransitie heeft ook consequenties voor de arbeidsmarkt. Hierin trekken we

gezamenlijk op met AgriFood Capital Werkt!

3.3. Gebiedsopgaven

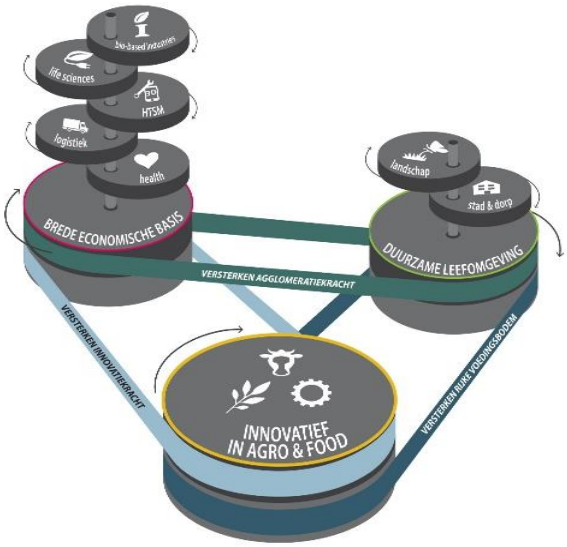
We zorgen voor kennisdeling op het gebied van natuuropgaven, we spreken elkaar aan op resultaten en zoeken naar verbindingen met andere thema's, zoals landbouw, klimaat en energie. Natuur moet een integrale plek krijgen. In de nieuwe strategische agenda zullen we de positie van het thema natuur opnieuw bekijken. Er zijn geen plannen of budget voor de ontwikkeling van nieuwe projecten in relatie tot de gebiedsopgaven. Wel zijn er in het verleden afspraken gemaakt dat er een jaarlijkse bijdrage van € 70.000,- vanuit het Regiofonds aan het Streeknetwerk Groene Woud wordt betaald.

Opgaven voor 2020
Financiële bijdrage leveren voor de doorontwikkeling van het Streeknetwerk Groene Woud.

4. Programma Ruimte & Mobiliteit

4.1. Integrale opgaven

De portefeuillehoudersoverleggen Ruimte & Mobiliteit zijn samengevoegd om integraal en met de provincie als één overheid te opereren. De verbinding van de kernopgaven van de regionale Omgevingskoers met de gekozen prioritaire opgaven Transitie Landbouw, Klimaat & Energie en Voeding & Gezondheid krijgt ieder jaar verder vorm. De kernopgaven uit de regionale Omgevingskoers Noordoost-Brabant zijn: versterken innovatiekracht (economie), versterken omgevingskracht (leefomgeving) en agglomeratiekracht (aantrekkingskracht). De afbeelding hiernaast symboliseert dit.

Het programma Ruimte & Mobiliteit legt een integrale focus op opgaven in het fysieke domein. Dat gebeurt in samenhang met de andere regionale programma's en prioritaire opgaven. Een goed voorbeelden hier is de gebiedsdialoog Transitie Landbouw die we met het team van de Nationale Omgevingsvisie in 2018 voor de eerste keer hebben georganiseerd. De regio heeft het initiatief genomen om het gesprek met rijk, provincie, Zuidoost-Brabant en Noord-Limburg gaande te houden.

4.2. Regionale mobiliteitsopgaven

Na een breed proces om te komen tot een regionale mobiliteitsagenda, die invulling geeft aan het versterken van de agglomeratiekracht, zijn er in een bestuurlijk werkatelier in 2018 vier regionale hoofdopgaven gedefinieerd:

1. Verduurzamen van de mobiliteit; een regiobrede opgave
2. 's-Hertogenbosch; dé regionale mobiliteitshub voor nationale bereikbaarheid van Noordoost-Brabant.
3. Bedrijventerreinen Meierijstad-Veghel goed bereikbaar
4. Voorzieningen blijven voor iedereen bereikbaar

Deze hoofdopgaven zijn aanvullend aan de opgaven die de gemeenten, provincie en regio met rijk organiseren als MIRT A2, N65 en Maaslijn. Alle mobiliteitsopgaven staan opgenomen in het memorandum dat voor de provinciale verkiezingen 2019 is opgesteld 'Samen voor een veerkrachtig Brabant: slim, gezond en duurzaam.' De vier hoofdopgaven zijn vertaald in een dynamische uitvoeringsagenda en worden continu aangescherpt in het proces van de regionale strategievorming.

4.3. Gebiedsgerichte opgaven

De Regio Noordoost Brabant gaat inzetten op de volgende gebiedsgerichte opgaven:

1. Agroproeftuin De Peel met transitie landbouw als hoofdopgave
2. 's-Hertogenbosch-Oss, met energietransitie als hoofdopgave

3. Bereikbaarheid Meierijstad met mobiliteit, A50 en N279 als hoofdopgave

De gemeenten zien op dit moment de belangrijkste rol voor de regio het helpen organiseren. De afspraak staat dat gemeenten zichtbaar maken wat ze individueel aan het doen zijn, dit bespreken met de regio en dat op basis daarvan per gebied bekeken wordt wat de hulpvraag-adviesvraag aan de regio is.

Opgaven voor 2020

Onze ambities zijn als volgt:

- De afgesproken gebiedsgerichte opgaven ondersteunen
- Uitvoering geven aan de regionale Omgevingskoers Noordoost-Brabant.
- Anticiperen op de gemeentelijke, nationale en provinciale omgevingsvisies.
- Integrale samenwerking met de provincie versterken op de regionale ontwikkeldagen, met een frequentie van twee keer per jaar.

Om de kansen en opgaven goed uit te werken, hebben we een werkbudget van € 25.000 nodig. Dit budget zetten we in voor onderwerpen die een externe impuls nodig hebben om ze naar een hoger planniveau te tillen. Denk hierbij aan data-analyses, kaartmateriaal en inventarisaties. In 2018 hebben we dit budget ingezet voor het doen van data-analyse en daaropvolgend een storymap met de grootste regionale opgaven voor Mobiliteit & Ruimte. Voor 2020 is eenzelfde budget nodig. Opgaven die het komend jaar op ons afkomen, zijn in ieder geval de nadere uitwerking van de vier belangrijkste regionale mobiliteitsopgaven en (drie of meer) gebiedsgerichte opgaven in het proces van de provinciale omgevingsvisie.

Spoorwegovergang Ravenstein

5. Samenwerking

5.1. Bestuurlijke samenwerking

In de samenwerking van de bestuurders van Regio Noordoost Brabant hebben de portefeuillehoudersoverleggen (bestaande uit wethouders) een belangrijk rol. Zij zijn inhoudelijk verantwoordelijk voor de uitvoering van de programma's. Voor onderdelen zijn bestuurlijke en ambtelijke trekkers benoemd en zijn specifieke kopgroepen van actieve gemeentebestuurders en –ambtenaren actief. De kerntaak van de Bestuurlijke Regiegroep (bestaande uit burgemeesters) is het bepalen van de strategie en het beleid van Regio Noordoost Brabant, evenals het vaststellen van het jaarplan (met begroting). Het Dagelijks Bestuur van de regio is verantwoordelijk voor de meer dagelijkse besturing.

De bestuurlijke overleggen worden gecombineerd op een Bestuurlijke Regiodag. Hierdoor is er meer interactie tussen de bestuurders. Vanaf 2019 wordt de besluitvormende vergadering van de Bestuurlijke Regiegroep na de Regiodag gehouden. Dit geeft de portefeuillehouders de ruimte om eerst een advies te geven over de voorstellen van de Bestuurlijke Regiegroep.

Opgaven voor 2020

In de eerste helft van 2020 nemen de gemeenteraden een besluit over de nieuwe strategische agenda en de bijbehorende samenwerkingsafspraken in een bestuursconvenant. Daarna zal de uitwerking verder worden opgepakt om te zorgen voor continuïteit vanaf 1-1-2021.

5.2. Nationale samenwerking

Regio Noordoost Brabant zoekt actief de samenwerking met andere partijen. Natuurlijk in de eerste plaats met de afzonderlijke deelnemers in ons samenwerkingsconvenant. Een belangrijke samenwerkingspartner is de provincie Noord-Brabant. Landelijk zoeken we nadrukkelijk de samenwerking met bijvoorbeeld de ministeries van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV), die beide bijdragen aan onze regionale opgaven. Ook is de samenwerking met onderwijs en ondernemers belangrijk, bijvoorbeeld binnen de triple helix-organisaties van AgriFood Capital en AgriFood Capital Werkt! Regio Noordoost Brabant werkt ook samen met andere regio's. In het dossier Transitie Landbouw komt bijvoorbeeld de goede samenwerking met de regio Zuidoost-Brabant aan de orde. Verder neemt de Regio Noordoost Brabant deel aan het netwerk Regionaal Samenwerken van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG).

Opgaven voor 2020

De samenwerking met andere partijen en organisaties wordt steeds belangrijker. Ook willen we de samenwerking met de provincie Noord-Brabant intensiveren.

5.3. Internationale samenwerking

Door het intensiveren van het contact met 'Brussel' is Regio Noordoost Brabant, in nauwe samenwerking met AgriFood Capital en de provincie Noord-Brabant, de afgelopen jaren meer in het vizier gekomen van de EU en Europese foodregio's. Deze willen graag met ons samenwerken. Ons blikveld is daardoor verruimd: van het provinciale en nationale speelveld naar het Europese en (soms) wereldwijde speelveld. De samenwerking op internationaal niveau vindt plaats onder de vlag van AgriFood Capital. De regio heeft zich internationaal op de kaart gezet als toonaangevende agrifood-regio door het We Are Food-jaar in 2018, de presentatie tijdens het High Level Event van Food2030 en Europese projecten (zie bijlage 2).
Dankzij deelname aan thematische platforms en netwerken voor innovatie staat de regio in nauw contact met andere foodregio's en -clusters in Europa.

Ook hebben we de samenwerking versterkt met de Regio Foodvalley (Ede en omgeving) en Greenport Regio Venlo. Door gezamenlijk op te trekken, kunnen we een krachtige boodschap afgeven binnen het internationale speelveld. Aan deze samenwerking geven we in 2019 verder vorm en inhoud onder de werknaam Food NL.

Opgaven voor 2020

Voor succesvolle beïnvloeding is het nodig om de lobbyonderwerpen goed in kaart te brengen en te concretiseren hoe de lobby wordt ingezet. De keuze voor de prioritaire opgaven (Transitie Landbouw, Energie & Klimaat en Voeding & Gezondheid) geeft hierbij een duidelijke richting. In 2020 zullen we door middel van consultaties, papers en werkbezoeken de beleidsvorming in Brussel beïnvloeden. Hierbij maken we steeds meer gebruik van de samenwerking met Regio Foodvalley en Greenport Regio Venlo in Food NL.

Net als in de voorgaande jaren spelen we actief in op kansen om (project)subsidies naar de regio te halen. Dit kan door zelf als partner op te treden of door een van de netwerkpartners binnen de regio in een consortium te laten toetreden.

Ten slotte ontvangen we samen met AgriFood Capital buitenlandse delegaties. Dat doen we om onze naamsbekendheid te vergroten en om die delegaties nadrukkelijk de kracht van de regio te tonen en te laten ervaren. Onze ambitie is om ook in 2020 minimaal één eurocommissaris en minimaal één (Nederlandse) Europarlementariër met agrifood in zijn of haar werkpakket in onze regio te ontvangen. Ook zijn we zelf zichtbaar in Europa, bijvoorbeeld door met een delegatie deel te nemen aan Europese Weken van de Regio's en Steden (European Week of Regions and Cities).

6. Communicatie en organisatie

6.1. Communicatie

Eind 2013 was AgriFood Capital een nieuwe triple helix-samenwerking van overheden, onderwijs en ondernemers. Deze had de ambitie om met onze regio dé topregio in AgriFood te worden. De organisatie had echter geen imago om de gezamenlijke ambitie te onderstrepen. Om te bouwen aan een (duurzaam) imago, werd gekozen voor een communicatiestrategie die erop gericht om:

- Het merk AgriFood Capital op de kaart te zetten.
- Te zorgen voor betrokkenheid van alle partijen bij de samenwerking en deze te versterken.
- Mensen te boeien en te binden.

De vier samenwerkende organisaties[2] kozen ervoor om zoveel mogelijk vanuit AgriFood Capital of in samenhang met AgriFood Capital te communiceren. Oftewel: een gezamenlijke, corporate communicatie-achtige aanpak door organisaties die verder wel elk hun eigen agenda, bestuur, verantwoordelijkheden en doelstellingen hielden. De onderlinge samenhang werd onder andere zichtbaar in logo's (bijvoorbeeld: 'Partner in …'), Organisatienaam (bijvoorbeeld: 'AgriFood Capital Werkt!') en/of in de positionering (bijvoorbeeld 'Ondernemersprogramma van …').

Ondanks de inzet van alle betrokken partijen en de resultaten die al zijn geboekt én gecommuniceerd, heerst er een diffuus beeld van de regionale samenwerking in Noordoost-Brabant. Dit is het geval bij ondernemers/werkgevers binnen en buiten de regio, maar ook bij raadsleden, bestuurders en andere stakeholders. Dit diffuse beeld zorgt (ook intern) voor onduidelijkheden in verantwoordelijkheden, maar ook in de verbindingen met elkaar.

De huidige gezamenlijke Strategische Agenda 'Excellente agrifood regio' van Regio Noordoost Brabant en AgriFood Capital loopt eind 2020 af. In 2018 zijn de eerste stappen gezet op weg naar niet één maar twee Strategische Agenda's: een brede regionale agenda (= basis op orde) van Regio Noordoost Brabant en een speerpuntagenda (= economische ontwikkeling, topregio in agrifood) van de Stichting AgriFood Capital. Daarnaast wordt voor AgriFood Capital Werkt! dit jaar een nieuwe strategische agenda gemaakt. Ook tijdens dit proces wordt de verbinding met de andere agenda's gezocht. Het nieuwe meerjarenplan van OndernemersLift+ is al in 2018 vastgesteld.

Vanwege deze veranderingen én de onduidelijkheid over met name de verschillen en rollen van deze organisaties binnen de samenwerking, wordt de communicatie in 2019 aangepast, zodat deze helder, eenduidig en consistent is. Om de communicatie naar gemeenteraden, colleges en ambtenaren te verbeteren, is in 2019 gestart met de raadswerkgroep Communicatie. Hieraan nemen 14 raadsleden uit de regio deel.

6.2. Financieel beheer, personeel en huisvesting

Regio Noordoost Brabant werkt nauw samen met de werkorganisaties AgriFood Capital BV, AgriFood Capital Werkt! en OndernemersLift+. Samen streven we naar maximale samenhang en synergie door gezamenlijk op te trekken op het gebied van huisvesting, communicatiecapaciteit, administratie, secretariaat en overlegstructuren. Ook draagt de gezamenlijke huisvesting (op een deel van de tweede verdieping) in Agri & Food Plaza bij aan de netwerksamenwerking met de stakeholders die ook hier en in

[2] Regio Noordoost Brabant, AgriFood Capital, AgriFood Capital Werkt en Ondernemerslift+ (zie hoofdstuk 1).

de nabijheid gevestigd zijn.

De werkorganisatie van Regio Noordoost Brabant bestaat uit een regiomanager, een secretaresse, een administratiemedewerker, een controller, een communicatiemanager en diverse programmamanagers/portefeuillehouders-secretarissen. De administratiemedewerker en de controller zorgen voor de strategische en dagelijkse afhandeling van de inkomende en uitgaande geldstromen. Facilitaire zaken worden afgenomen bij Agri & Food Plaza op de Onderwijsboulevard in ’s-Hertogenbosch.

De huidige vorm van samenwerking is kwetsbaar. De slagkracht wordt voornamelijk bepaald door de ambtelijke capaciteit die door de deelnemers zelf ter beschikking wordt gesteld. Naast de strategische agenda zal een afweging moeten worden gemaakt in welke vorm (en tegen welke middelen) de samenwerking wordt voortgezet na 2020.

7. Begroting 2020

7.1. Inkomsten

In onderstaande tabel zijn de bijdragen per gemeente en voor de waterschappen opgenomen.

Inkomsten 2020				
Convenantpartners	Inwoners	Bijdrage		
		Regiofonds	Arbeidsmarkt	Totaal
	Op basis 2018	(€3,- /inwoner)	(€1,- /inwoner)	
Bernheze	30.550	€ 91.650	€ 30.550	€ 122.200
Boekel	10.502	€ 31.506	€ 10.502	€ 42.008
Boxmeer	28.853	€ 86.559	€ 28.853	€ 115.412
Boxtel	30.672	€ 92.016	€ 30.672	€ 122.688
Cuijk	24.911	€ 74.733	€ 24.911	€ 99.644
Grave	12.419	€ 37.257	€ 12.419	€ 49.676
Haaren	14.103	€ 42.309	€ 14.103	€ 56.412
's-Hertogenbosch	153.434	€ 460.302	€ 153.434	€ 613.736
Heusden	43.723	€ 131.169	€ -	€ 131.169
Landerd	15.332	€ 45.996	€ 15.332	€ 61.328
Meierijstad	80.148	€ 240.444	€ 80.148	€ 320.592
Mill en Sint Hubert	10.831	€ 32.493	€ 10.831	€ 43.324
Oss	90.951	€ 272.853	€ 90.951	€ 363.804
Sint Anthonis	11.577	€ 34.731	€ 11.577	€ 46.308
Sint-Michielsgestel	28.673	€ 86.019	€ 28.673	€ 114.692
Uden	41.725	€ 125.175	€ 41.725	€ 166.900
Vught	26.418	€ 79.254	€ 26.418	€ 105.672
Bijdrage gemeenten	654.822	€ 1.964.466	€ 611.099	€ 2.575.565
Bijdrage waterschappen				€ 127.690
Totaal bijdrage convenantpartners				**€ 2.703.255**

Op basis van de gemaakte afspraken in het bestuursconvenant leveren de gemeenten en waterschappen uit de regio een financiële bijdrage in het Regiofonds. Voor de gemeenten is dit jaarlijks € 3 per inwoner. De bijdrage van beide waterschappen voor het regiofonds is 6,5% van de totale bijdragen van de gemeenten (op basis van € 3,-).

Daarnaast is er een jaarlijkse bijdrage van de gemeenten uit de arbeidsmarktregio Noordoost-Brabant. Deze bedraagt € 1 per inwoner voor het programma Arbeidsmarkt. Met deze bijdragen ontstaat een werkbudget. De gemeente Heusden en de waterschappen dragen de € 1 voor de arbeidsmarkt niet bij. Ze zijn namelijk geen onderdeel van de arbeidsmarktregio Noordoost-Brabant.

Regio Noordoost Brabant is verantwoordelijk voor het beheer van het Regiofonds, totaal € 2,7 miljoen. (zie bijlage 3).

7.2. Uitgaven

De begroting van de uitgaven voor 2020 is uitgesplitst naar de verschillende onderdelen van de regionale samenwerking.

Uitgaven 2020							
Onderdeel						Uitgaven	
A	**Regio Noordoost-Brabant**				**€ 1.086.156**		
A1		Programma Economie				€ 430.000	
A11			Economische strategie				€ 75.000
A12			Voeding & gezondheid*				€ 80.000
A13			MKB-innovatieregeling				€ 175.000
A14			Leisure Ontwikkel Fonds				€ 100.000
A2		Programma Leefomgeving				€ 230.000	
A21			Transitie Landbouw*				€ 80.000
A22			Klimaat & Energie*				€ 80.000
A23			Gebiedsopgaven				€ 70.000
A3		Programma RO & Mobiliteit				€ 25.000	
A4		Programma Samenwerking				€ 54.098	
			Bestuurlijke samenwerking				€ 29.098
			Internationale samenwerking				€ 25.000
A5		Organisatie **				€ 347.058	
			Management & secretariaat				€ 185.183
			Communicatie				€ 53.125
			Financieel beheer				€ 65.000
			Huisvesting & facilitair				€ 43.750
B	**AgriFood Capital werkt!*** **				**€ 611.099**		
C	**AgriFood Capital BV*** **				**€ 1.006.000**		
					€ 2.703.255		

** De verdeling van de middelen tussen de drie prioritaire thema's is indicatief. Deze wordt definitief bepaald bij de vaststelling van de werkplannen 2020 (4e kwartaal 2019).*
*** De kosten van de regiomanager zijn hier niet toegerekend naar de projecten.*
**** De begroting is gebaseerd op het jaarplan 2019. Deze organisatie stelt later dit jaar haar begroting vast. Daarom zijn er nog geen gegevens bekend over 2020.*

Deze begroting voldoet met 20% organisatiekosten aan de afspraak in het bestuursconvenant. Op basis van de nu bekende informatie is de multiplier voor de bijdrage aan het Regiofonds 5 (zie bijlage 3). Dat betekent dat voor elke € 4 per inwoner er voor € 20 euro kan worden besteed. De multiplier is nog veel groter, maar we hebben geen inzicht wat bijv. de investeringen zijn die ondernemers en onderwijs voor hun rekening nemen.

Nadere informatie over AgriFood Capital BV en AgriFood Capital Werkt! vindt u in bijlage 4 en 5.

7.3. Begroting

Begroting 2020					
Inkomsten			**Uitgaven**		
Omschrijving	Bedrag		Omschrijving	Bedrag	
Totaal bijdrage convenantpartner	€ 2.703.255		Regio Noordoost-Brabant	€ 1.146.255	
			Programma Economie		€ 430.000
			Programma Leefomgeving		€ 230.000
			Programma RO & Mobiliteit		€ 25.000
			Programma Samenwerking		€ 54.197
			Organisatie		€ 407.058
			AgriFood Werkt!	€ 551.000	
			AgriFood Capital BV	€ 1.006.000	
Totaal	**€ 2.703.255**			**€ 2.703.255**	

Bijlage 1. Strategisch programma en samenwerking

Zeventien gemeenten en twee waterschappen in Noordoost-Brabant werken regionaal samen. Deze samenwerking hebben ze vastgelegd in het 'Bestuursconvenant regionale samenwerking Noordoost Brabant 2017 t/m 2020'. De doelen van deze samenwerking zijn vastgelegd in de Strategische Agenda 2014-2020. In 2017 is op basis van een tussentijdse evaluatie ('MidTerm Review') gekozen om aan opgaven Transitie van de Landbouw, Energie & Klimaat en Voeding & Gezondheid prioriteit te geven.

De regionale samenwerking kent vijf pijlers:

- *Veerkrachtige leefomgeving (Basics)*
  In deze pijler gaat het om de randvoorwaardelijke infrastructuur voor een sterke regio. Deze willen we bereiken door focus op:
  - De realisatie van toplocaties
  - Bereikbaarheid en mobiliteit
  - De verbinding tussen stad en platteland
  - Maatschappelijke waardering van AgriFood.

  Een goed woon-, werk- en leefklimaat biedt de juiste basis om te excelleren als topregio op het gebied van AgriFood. Deze pijler is ondergebracht bij Regio Noordoost Brabant.

- *Toekomstbestendige arbeidsmarkt (People)*
  In deze pijler staan de inwoners, de werkgevers en de arbeidsmarkt centraal. De regio Noordoost-Brabant staat voor een dubbele uitdaging. Ten eerste moet de arbeidsmarkt toekomstgericht worden gemaakt voor economische groei in de regio. Ten tweede is het belangrijk dat *alle* inwoners een goede kans op werk hebben én houden. Werkgevers en inwoners zijn hierbij in eerste instantie zelf aan zet. Waar nodig biedt AgriFood Capital Werkt! ondersteuning. De partners in AgriFood Capital Werkt! zijn: de overheid, het bedrijfsleven, de werknemersorganisaties en het onderwijs. Zij sturen het arbeidsmarktprogramma aan. De afspraken hierover zijn vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst. Het gegeven dat dit een arbeidsmarktregio is, is vastgelegd in wetgeving.

- *Betekenisvolle innovatie (Innovation)*
  De activiteiten in deze pijler zijn gericht op het ontwikkelen van innovatieve clusters of proeftuinen (volgens het open innovatiemodel). Dit moet samenwerking, ontwikkeling, innovatie en kennisoverdracht bevorderen. AgriFood Capital BV is hoofdzakelijk verantwoordelijk voor de programmalijn innovatie. Dat geldt ook voor het bieden van een 'inspirerend podium' om de regio als dé agrifoodregio van Nederland op de kaart te zetten.

- *Sterke bedrijvigheid (Business)*
  Deze pijler richt zich op het creëren, versterken en vernieuwen van netwerken, het vergroten van het aantal succesvolle innovaties en het ondersteunen van startende ondernemers. Het aantrekken van nieuwe bedrijven en de doorontwikkeling van bestaande bedrijven zorgen ervoor dat de kritische massa in alle schakels van de agrifoodketen op peil blijft. De programmalijn Business is grotendeels ondergebracht bij OndernemersLift+.

- *Inspirerend podium (Inspiration)*
  We hebben de komende jaren een stevige positioneringsopgave. Dat vraagt extra inzet op het gebied van public affairs, communicatie en branding. We blijven daarnaast investeren in actieve deelname aan (internationale) samenwerkingsverbanden en netwerken.

Kortom: vier organisaties (Regio Noordoost Brabant, AgriFood Capital BV, AgriFood Capital Werkt! en OndernemersLift+) zijn verantwoordelijk voor de vijf regionale pijlers. Belangrijk is dat er onderlinge verbindingen worden gelegd, dat er samenhang is en dat de samenwerking leidt tot een zo efficiënt mogelijke uitvoering. Daarom zijn deze organisaties bij elkaar gehuisvest (op een deel van de tweede verdieping van de Agri & Food Plaza, Onderwijsboulevard 225, ’s-Hertogenbosch).

Bijlage 2. Europese projecten

Regio Noordoost Brabant werkt samen met AgriFood Capital bij Europese projecten[3], zoals:

- STrategies for Regional INnovative Food Clusters (STRING) werkt aan verbeterde uitvoering en implementatie van regionale beleidsprogramma's en fondsen om innovatieve agrifood clusters te versterken. Zo komen nieuwe innovaties in agrifood sneller tot wasdom en groeien agrifood clusters in de breedte in verbinding met hightech, zorg en design.

- ACTTiVAte richt zich op sector overschrijdende samenwerking tussen de sectoren agrifood, gezondheid, ICT en lucht- en ruimtevaart. MKB-ers worden gestimuleerd om de kennis, ontwikkeld in hun eigen sector ook toe te passen in andere sectoren. Dit kan in eigen land maar ook in andere Europese landen. De partners van ACCTTiVAte - wetenschappelijke partners en clusters rondom de thema's – stellen een programma op gericht op het ontwikkelen van ondernemersvaardigheden, netwerk en financiële ondersteuning van deze MKB-ers.

- EUropean REgions of GAstronomy (EUREGA) heeft als doel om voedsel, voedselcultuur en gastronomie verankerd te krijgen in nationale, regionale en lokale ontwikkelingsstrategieën en beleid. Dit is immers bepalend voor de regionale culturele identiteit en daarmee een culturele waarde. Daarnaast is het een instrument om de versnelling van duurzame groei en ontwikkeling te realiseren.

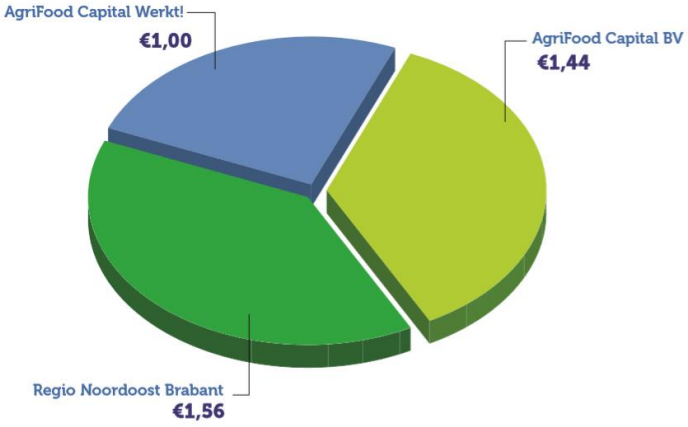
- PeRsOnalized nutriTion for hEalthy living (PROTEIN) heeft als doel om een end-to-end ecosysteem te ontwikkelen dat mensen verleidt tot een gezond, plezierig, nutriëntrijk en duurzaam dieet door het aanbieden van een dagelijks voedingsprogramma. Dit programma wordt opgesteld op basis van de individuele behoefte en is gedreven door persoonlijke voorkeuren, fysieke en fysiologische eigenschappen en de gezondheidsstatus. PROTEIN stelt een radicaal nieuwe aanpak voor om consumenten te adviseren en ondersteunen in het dagelijkse leven, terwijl tegelijkertijd de privacy gewaarborgd blijft.

- S3FOOD richt zich op het ondersteunen van MKB-ers in de voedselproducerende en verwerkende industrie in het maken van de stap naar Industry 4.0. Bij deze stap vormt het meer gebruiken van (slimme) sensoren en het verwerken van data om het productieproces te verbeteren een belangrijke rol. De partners van S3FOOD - wetenschappelijke partners en clusters rondom de thema's – stellen een programma op gericht op het ontwikkelen van ondernemersvaardigheden, netwerk en financiële ondersteuning van deze MKB-ers.

[3] Formele partners van deze projecten zijn voor STRING provincie Noord-Brabant, ACTTiVAte gemeente Meierijstad en EUREGA gemeente 's-Hertogenbosch en provincie Noord-Brabant.

Bijlage 3. Regiofonds

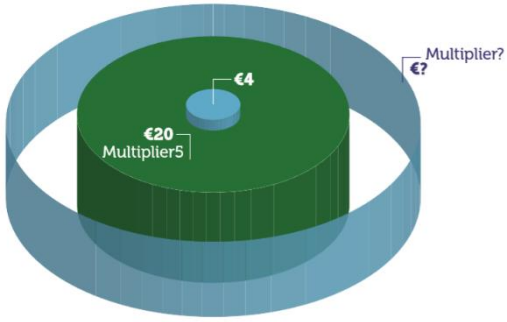
Verdeling Regiofonds
Regio Noordoost Brabant beheert de middelen uit het Regiofonds. In dit fonds komen de inkomsten voor de uitvoering van de regionale samenwerking binnen. Deze worden vervolgens verdeeld over de organisaties AgriFood Capital (volgens het convenant: € 1.006.000,-), AgriFood Capital Werkt! (€ 1 euro per inwoner, totaal € 611.099) en Regio Noordoost Brabant (het restant: € 1.086.156). Als we de bijdrage per inwoner aan het Regiofonds verdelen over de organisaties, krijgen we het volgende plaatje.

Multipliers
De regionale samenwerking stelt ons in staat om bijdragen te verkrijgen van met name provincies en het Rijk. Deze bijdragen zijn bedoeld voor projecten die de gemeentegrenzen overstijgen. De opgegeven bedragen zijn bij benadering. Het gaat hierbij om ofwel de beschikbaar gestelde budgetten door bijvoorbeeld het Rijk, of de toegerekende jaarbijdrage uit meerjarige toezeggingen. Het is dus een mix van mogelijke projectsubsidies en feitelijke toezeggingen voor reeds gestarte projecten. Het betreft altijd geoormerkt geld; dit kan alleen gebruikt worden voor specifieke doelstellingen. In de meeste gevallen gaat het om bijdragen op basis van cofinanciering: van de deelnemende gemeenten of de regio zelf wordt ook een bijdrage gevraagd. Zo leidt de samenwerking tot extra mogelijkheden.

Multipliers 2020			
Onderdeel			Inkomsten
A	**Regio Noordoost Brabant**	**€ 6.531.937**	
	Bijdrage programma Economie & Innovatie		€ 285.000
	Bijdrage kimaat, beekdalen en groenblauwe bedrijventerreinen		€ 100.000
	Verkeer en vervoersprojecten GGA		€ 6.146.937
B	**Agrifood Capital Werkt!**	**€ 6.012.723**	
	Werken van Morgen		€ 235.805
	Talent en Loopbaan		€ 113.129
	Regionaal Werkbedrijf		€ 477.750
	VSV Kwestbare Jongeren		€ 1.494.000
	Programmateam /ESF /Sectorplan		€ 3.692.039
C	**Agrifood Capital BV**	**€ 372.000**	
	Proteïn		€ 200.000
	Rabobank		€ 40.000
	Provincie		€ 132.000
		€ 12.916.660	

Op basis van de nu bekende informatie is de multiplier voor de bijdrage aan het Regiofonds: 5. Dat betekent dat elke € 1 door de samenwerking € 5 wordt. De bijdrage van € 4 euro per inwoner wordt op deze manier dus € 20 euro.

Daarnaast zorgen investeringen vanuit ondernemers en onderwijs ook voor een grote multiplier. Deze is echter niet inzichtelijk te maken.

Organisatiekosten

De totale organisatiekosten van Regio Noordoost Brabant, AgriFood Capital BV en AgriFood Capital Werkt! zijn als volgt:

Organisatiekosten	
Regio Noordoost Brabant (*)	€ 242.058
AgriFood Capital Werkt! (**)	€ 60.000
Agrifood Capital BV (**)	€ 240.000
Totaal	€ 542.058
Bijdragen convenantpartners	€ 2.703.255
Percentage dat wordt besteed aan de organisatie	**20%**

(*) De kosten van de regiomanager zijn niet verbijzonderd naar de programma's. Circa 25% van zijn tijd wordt aangewend voor het aansturen van de organisatie. De andere 75% worden doorbelast naar de programma's.
(**) De kosten van de organisatie van AgriFood Capital BV en AgriFood Capital Werkt! worden betaald door deze organisaties aan de Regio Noordoost Brabant.

Het financieel beheer van het subsidieprogramma Economie & Innovatie (ook wel bekend als Midden- en Kleinbedrijf (MKB) Innovatieregeling of voormalig Regionaal Economisch Actie Programma (REAP)-subsidie) wordt vergoed door Provincie Noord-Brabant (€ 45.000). Daarom is deze uit het overzicht gelaten.

De kosten voor de organisatie mogen volgens het bestuursconvenant niet meer dan 25% bedragen. Deze begroting voldoet met 20% aan deze afspraak.

Bijlage 4. AgriFood Capital BV

Sinds 2014 werken overheden, ondernemers en kennisinstellingen samen om van de regio Noordoost-Brabant een topregio in agrifood te maken. Dit doen we vanuit de overtuiging dat de keten 'van grond tot mond' ook in de toekomst van groot belang is voor de inwoners van onze regio. Een belangrijke constatering daarbij is dat de 55.000 banen in deze sector geen vanzelfsprekendheid zijn. Dit komt bijvoorbeeld door nieuwe technologieën en veranderend consumentengedrag.

Nooit meer honger is niet langer de opgave (zoals dat heel lang wel geweest is). We willen naar een voedselproductie die in balans is met de omgeving, die steeds meer in gesloten kringlopen werkt. We hechten ook steeds meer waarde aan gezonde producten. Daarvoor is nieuwe kennis nodig. Dat geldt in het onderwijs voor toekomstige generaties, maar ook binnen bestaande bedrijven. We moeten blijven leren en ontwikkelen, bijvoorbeeld door agri- en foodbedrijven te laten innoveren in samenwerking met bedrijven in andere sectoren (zoals techniek en ICT) of met zorginstellingen. AgriFood Capital wil van Noordoost-Brabant een regio maken waar we samen werken aan de toekomst van onze voedselproductie. En daarmee aan de toekomst van onze regio. Daarvoor hebben we weliswaar alles in huis, maar die toekomst is niet vanzelfsprekend en komt niet vanzelf.

AgriFood Capital brengt mensen, bedrijven en instellingen bij elkaar en in beweging om van onze toekomst in agri & food werk te maken. Dat doen we door:

- Hen samen te brengen op bijeenkomsten.
- Hen samen te laten werken in projecten.
- Te laten zien wat er in onze regio gebeurt op het gebied van de toekomst van agri & food.

Het bestuur van de Stichting AgriFood Capital wordt gevormd door vertegenwoordigers van de Regio Noordoost Brabant, ondernemers en kennisinstellingen. Zij stellen de begroting voor 2020 van AgriFood Capital BV vast. Vanuit AgriFood Capital BV worden initiatieven ondersteund of opgezet. De begroting wordt gevormd door een bijdrage van circa € 1 miljoen uit het Regiofonds, aangevuld met projectbijdragen die ingezet kunnen worden voor financiering van AgriFood Capital BV.

Innovaties bij Bleu Acres

Bijlage 5. AgriFood Capital Werkt!

Sinds 2013 werkt de overheid samen met werkgevers, onderwijsinstellingen en werknemersorganisaties aan een goed functionerende en toekomstbestendige arbeidsmarkt voor Noordoost-Brabant. Dit moet een arbeidsmarkt zijn waarin:

- Vraag en aanbod goed op elkaar aangesloten zijn, nu en in de toekomst.
- Mensen en organisaties wendbaar en weerbaar zijn.
- Conjunctuurschommelingen geen grote gevolgen hebben, doordat mensen en organisaties flexibel genoeg zijn om tot andere oplossingen te komen.

In december 2019 loopt de tweede programmaperiode onder de naam AgriFood Capital Werkt! af. In 2019 werken ondernemers, onderwijs en overheden, waaronder het portefeuillehoudersoverleg Arbeidsmarkt, samen aan een herijkte strategische WERKagenda 2020-2028. AgriFood Capital Werkt! legt deze aan u voor tijdens de regionale raadsledenbijeenkomst van 23 oktober. Begin 2020 stellen de ondernemers, onderwijs en overheden deze WERKagenda vast in het samengestelde voorzittersoverleg.

Ook in de nieuwe programmaperiode is een programmateam nodig en blijft de regio wettelijk verantwoordelijk voor het regionaal Werkbedrijf (bestuur) en het werkgeversservicepunt Noordoost Brabant (uitvoering). Conform de afspraken die begin 2016 met uw raad zijn gemaakt, zet AgriFood Capital Werkt! in principe ook in 2020 de € 1-bijdrage in voor een klein, slagvaardig programmateam en de coördinatie van het werkgeversservicepunt Noordoost Brabant. Mocht in de loop van 2019 blijken dat AgriFood Capital Werkt! voor de nieuwe programmaperiode andere keuzes maakt, dan zal AgriFood Capital Werkt! dit aan de gemeenteraden voorleggen.